

Energiayhteisöineen "Modena pyrkii olemaan pääosassa tässä energiasiirtymässä"

Alessandra Filippi, Modenan apulaiskaupunginjohtaja, Italia

Kaupunginjohtajien ilmastosopimuksen allekirjoittajasta Modenasta, Italia, oli hiljattain pääjuttu Italian Forum PA -aikakauslehdessä pyrkimyksistään irtautua hiilestä ja siirtymisestään kestäväan kehitykseen. He korostivat energiayhteisöjen potentiaalia mutta myös sitä, että on tärkeää olla osa Euroopan kaupunginjohtajien ilmastosopimusta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ensimmäisenä pidettiin Roomassa G20-huippukokous, jota seurasi Glasgow'n COP26-kokous, joissa korostettiin selkeästi maapallon terveydentilaa ja sitä, että on tärkeää ryhtyä viipymättä toimiin siirtyäksemme tehokkaasti uusiin energiamuotoihin ja kehittää talouden ja tuotannon rakenne siten, että ympäristön kestävyys otetaan huomioon. Modenan kunta pyrkii olemaan pääosassa tässä energiasiirtymässä ilmastomuutoksen torjumiseksi. Toisaalta ennen maailmanlaajuista COVID-19-pandemiaa miljoonat ihmiset vaativat kaduilla ilmasto-oikeudenmukaisuutta. Koska sosiaali-, terveys- ja ilmastokriisit liittyvät toisiinsa, nämä ongelmat edellyttävät yhteisiä ratkaisuja. Energiayhteisöt voisivat olla yksi ratkaisu kaikkiin näihin ongelmiin.

Mitä energiayhteisöt ovat?

Energiayhteisö perustuu paikallisten julkisten elinten, yritysten ja kansalaisten väliseen yhteistyöjärjestelmään, jossa päätetään kehittää uusiutuvista lähteistä peräisin olevia energiainfrastruktuureja ja kuluttaa omaan käyttöön yhteiskäyttöön perustuvan mallin mukaisesti. Tämä on erinomainen keino torjumaan ilmastonmuutosta, mutta myös torjumaan energiaköyhyyttä, josta kärsii yli 2 miljoonaa italialaista perhettä. Koska yhteisö osallistuu siihen suoraan, se nopeuttaa tarvittavaa tietoisuutta ja koulutusta näissä peruskysymyksissä.

Energiayhteisöt olisi tunnustettava kansainvälisesti keskeisiksi Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta, sillä ne ovat välineitä, joilla voidaan ratkaista useita ongelmia kerralla.

Käyttäjien tietoisuus ja osallistuminen

Energiayhteisöt voivat ottaa useita yhteiskunnallisia toimijoita mukaan hiilestä irtautumisen haasteeseen. Tehtaiden läheisyys kuluttajiin johtaa monissa tapauksissa katolle tai rakennusten läheisyyteen sijaitsevien asennusten rakentamiseen, mikä siirtää huomion kansalaisten aktiiviseen osallistumiseen. Yksittäisten käyttäjien osallistuminen ja näiden järjestelmien taloudelliset edut johtavat siihen, että yhteisöjen jäsenet suhtautuvat entistä myönteisemmin energiatehokkaisiin toimiin ja yleisesti ottaen tiedostavat paremmin sähkön tuotantoa, kulutusta ja myyntiä luonnehtivan dynamiikan.

Nämä tekijät voivat johtaa innovatiivisten teknologisten ratkaisujen käyttöön, kuten malliin, joka muokkaa kuormitusprofiilia verkon tarpeiden ja näin ollen kuluttajien toimien mukaan. Antamalla loppuasiakkaille enemmän vastuuta heidän on pakko yhdenmukaistaa kuormitus- ja tuotantoprofiilejaan ja tasapainotettava ensin omaa pientä järjestelmäänsä.

Muuttuva oikeudellinen kehys

Uusiutuvia energialähteitä koskevassa direktiivissä (RED II, Renewable Energy Directive), sen osittaisessa saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja Italian *Milleproroghe*-asetuksen muuttamisessa osaksi lainsäädäntöä määritellään energiayhteisöjen oikeudellinen kehys. Siinä luodaan mahdollisuus luoda yhteisöjä, jotka kauppaavat energiaa sekä välitöntä että myöhempää kollektiivista itsekulutusta varten.

Toukokuussa 2021 annetussa Legambientein raportissa "Uusiutuvat kunnat" kartoitettiin vähintään 30 paikallista energiayhteisöä, jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä ja osallistuvat kollektiiviseen itsekulutukseen. Tämä liikehdintä toimii nopeammin kuin suurten tehtaiden asennukset, mikä osoittaa selkeän halun alhaalta ylöspäin etenevään lähestymistapaan.

Modenan kunnan sitoumus kaupunginjohtajien ilmastopimukseen

Hiilestä irtautuminen on kiihtynyt voimakkaasti viime vuosina, ja ympäristön, talouden ja yhteiskunnan kestävyteen liittyvistä kysymyksistä on tullut keskeisiä paitsi Euroopan tasolla myös paikallisviranomaisten politiikassa. Modenan sijainti on kriittinen ilmanlaadun kannalta, ja siksi muutos kohti vihreää energiaa on erityisen kiireellinen ihmisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Suurin osa AESS-jäsenkunnista on liittynyt kaupunginjohtajien ilmastopimukseen ja laatinut kestäväen energian ja (ilmaston) toimintasuunnitelmat (SECAP). Modenan kunnassa suunnitelma hyväksyttiin helmikuussa 2021, ja sen tavoitteena oli vähentää hiilidioksidipäästöjä vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä EU:n tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginjohtajien yleiskokouksen aloitteella oli myönteinen vaikutus kansalliseen alueeseen, sillä siihen osallistui suuri määrä kaupunkeja ja sidosryhmiä, ja tietoisuus ilmastokysymyksistä lisääntyi.

Koska joillakin pienillä ja keskisuurilla kunnilla on ollut sisäisiä ongelmia, olisi luotava uusia välineitä ja/tai tehostettava nykyisiä välineitä, jotta ne voivat osallistua täysimääräisesti toimintasuunnitelmiansa täytäntöönpanoon. Suunnitelma näyttää toimivan hyvin, koska yhä useammat kaupungit ovat aktiivisesti tekemisissä paikallisten sidosryhmiensä kanssa ja rakentamassa onnistuneesti energiayhteisöjä.

Energiayhteisöjen erityishankkeet

Ilmasto- ja innovointiyhteisön EIT Climate-KIC ja eurooppalaisen rahaston yhteisrahoituksen ansiosta AESS, ENEA ja Bolognan yliopisto käynnistivät syyskuussa 2019 vihreän energiayhteisön GECCO -hankkeen (Green Energy Community), johon osallistuvat kansalaiset, paikalliset järjestöt ja yritykset. Vuoteen 2023 mennessä se johtaa Emilia-Romagnan ensimmäisen virtuaalisen energiayhteisön perustamiseen Bolognassa.

GECCO helpottaa kehittää 8 uutta uusiutuvan energian voimalaitosta, joista tulee CAAB/FICO -maatalousteollisuuskeskuksen laitos, biokaasulaitos orgaanisen jätteen hävittämiseksi sekä aurinkosähkövoimaloita useiden asuinrakennusten, kauppakeskuksen, Fashion Research Instituten, ZR Experience-yrityksen ja lähiyritysten katoille.

Kaiken kaikkiaan tämä tarkoittaa 14 MW uutta sähköä, joka tuotetaan aurinkosähkövoimaloissa, jotka tuottavat vuoteen 2023 mennessä yli 15,4 miljoonaa kWh vuodessa ja joiden energiamäärä vähenee 120 MWh vuodessa, jolloin ilmakehään ei pääse 58 000 tonnia hiilidioksidia vuodessa.

Hanke on käynnissä, ja siihen sisältyy foorumin kehittäminen energiavirtojen (tuotanto, varastointi ja kulutus) analysointiin, mikä on hyödyllistä energian joustavuuden varmistamiseksi yhteisöissä, jotta yhteisön jäsenet voivat seurata energiankulutustaan ja osuuttaan yhteisössä.

Energiayhteisöt: avoimet kysymykset

Omaa tuotantoa ja energiakauppaa koskevien EU:n direktiivien osittainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on mahdollistanut monet aloitteet, joiden tulokset ovat olleet uskomattomia, kun otetaan huomioon, että laki hyväksyttiin vasta vähän yli puolitoista vuotta sitten. Esiin tuli kuitenkin joitakin kriittisiä kysymyksiä, ja jotkin kysymykset ovat vielä auki.

Energiayhteisöjen mitoitus

Energiayhteisöjen mitoitus sähköteknisen parametrin perusteella näyttää usein rajoittavan osallistumismahdollisuuksia, joita yleensä esiintyy hankekokemuksissa, erityisesti yli 150 kW:n rakenteissa.

Kannustimet tariffilla palkitsevat nykyisin vain jaettua energiaa tehtaan koosta riippumatta. Yksi kriittisistä kysymyksistä liittyy pienten tehtaiden kokoonpanoihin, jotka osoittautuvat kestäviksi vain verovähennysten ja lisäpalkkioiden avulla. Näiden alhaalta ylöspäin suuntautuvien kokemusten jatkumisen varmistamiseksi myös näiden hankkeiden on oltava taloudellisesti kannattavia.

Mekanismin hallinnointi

Mekanismin hallinnointi on arkaluonteinen kysymys. Se on kyseenalaistettu Euroopassa tarkistuksella, jossa säädetään jäsenille kuuluvien etujen eriyttämisestä suoraan heidän laskuistaan. Se aiheuttaa monia mahdollisia ongelmia hallinnossa ja vaarantaa parhaillaan kehitettyjen liiketoimintamallien mitätöinnin. Lisäksi hallinnon osalta on tarpeen pohtia malleja, joita voidaan hallita alhaalta ylöspäin pienissä kokoonpanoissa vaarantamatta sitä, että monimutkaiset hallintokustannukset vaikuttavat etuihin ja saavat ne menettämään vetovoimansa. Meidän olisi myös ajateltava esimiesten aktiivista roolia tässä mielessä soveltamalla vähennystä suoraan laskuun, mutta vapaassa muodossa, ei pakollisena.

Tarvittava kiihdytys ilmastoneutraaliuden tavoitteen saavuttamiseksi

Italiassa yli 1,1 miljoonaa uusiutuvaa energiaa tuottavaa tehdasta täyttää nykyisin 37,6 prosenttia sähkön kokonaiskulutuksesta ja 19 prosenttia energian kokonaiskulutuksesta, sillä ne on jaettu eri teknologioihin, joiden tarkoituksena on tuottaa sähköä ja/tai lämpöenergiaa kaikissa kunnissa. Tehtyjen sitoumusten ja määräaikojen noudattamisen varmistamiseksi tarvitaan nopeita ja konkreettisia toimia nopeuttamaan prosessia. Tässä mielessä energiayhteisö voisi antaa asianmukaisen panoksen.